

Ceny prenumeraty:

We Lwowie

bez doręczenia do domu
miesięcznie
z dostawą

Słowo Polskie

Cena pojedynczego
numeru
we Lwowie
i na prowincji:

30 Mk.

wychodzi codziennie rano

Adres Redakcji, Administracji i Drukarni
Lwów ul. Zimnowicza 11-15.
Rękopisów nadesłanych nie zwraca się

Reklamy w sprawach redakcyjnych należy adresować do: Redakcji Słowa Polskiego we Lwowie. - Listy w sprawach przedpłaty i odbioru pisma, ogłoszenia i reklamacje uprasza się nadsyłać pod adresem: Administracja Słowa Polskiego we Lwowie. - Adres dla telegramów: Słowo Polskie, Lwów Tel. 27. - Nr. konta w P. O. 150.660.

Nakładem spółki Wydawniczej „Słowa Polskiego“.

Redaktor naczelny Dr. Wacław Majbaum.

Gabinet mocny.

Co tu prawdę owijać w bawełnę lotnych frazesów. Rząd „szlafroka i pantofli“, mimo swej lojalności, popadł w niełaskę i gdy przez Sejm obalić go było mniej łatwo, został nabesztany i napędzony w drodze uproszczonego postępowania administracyjno-wojskowego. Stało się to wbrew konstytucji, nie całkiem prawnie, trochę nieformalnie, przyniosło dotkliwą ujmę powadze państwa, ale położenie nasze ma być tak poważne, a potrzeba utworzenia gabinetu „mocnego“ podobno tak nagła, że bez czynnej interwencji p. Naczelnika Państwa — jak twierdzi p. Rataj — obejść się nie było można.

Zaczął się może i źle, może i nieformalnie, może nawet i skandalem, ale groteskowym, wszystko jednak w tym uświęcającym celu, aby skończyć dobrze formalnie i poważnie powołaniem do życia gabinetu „mocnego“, który miałby, pozbywszy się Sejmu, większy autorytet, który nie udawałby (jak ten niecnota Skirmunt), że nie widzi tego, co widzi Belweder (niebezpieczeństwa wojny), który nie odmawiałby kredytów — jak ma to czelność p. Michalski — na nie-realne wydatki wojskowe, a równocześnie mógł zadowolić ludowców, nie mając właściwych „pantoflom i szlafrokowi“ przesądów, co do bezstronności administracji wobec walki stronnictw, ani skrupułów, czy uchodzi ministrowi spraw wewnętrznych uważać za swe zadanie główne urządzenie w Polsce węgierskich albo i bułgarskich wyborów.

Gabinet „mocny“; tak mocny, by był zdolny, gdy zajdzie potrzeba rozpedzić Sejm, jako że parlamentaryzm podobny w całej Europie właściwie już się przeżył i wszędzie ustępuje powoli miejsca autokracji maskowanej sowietami: tak „mocny“ dalej, aby mógł przeprowadzić presją administracyjną wybory na rzecz obozu belwederskiego i lewicowy; i wreszcie aby ostatecznie w danym wypadku był w stanie wpłatać Polskę wbrew woli narodu w nową awanturę wojenną — oto zielone i belwederskie konieczności, jakie nakazały napędzić, nie licząc się z Sejmem i konstytucją, rząd „szlafroka i pantofli“, byle miejsce zrobić „mocnemu“ gabinetowi.

I o cóż tyle hałasu? Czyż można wymagać od tego, kto chce wygrać wojnę, wywołaną wbrew woli narodu, aby krepował się względem na prawa, konstytucję i Sejm? Czyż w takim znalazłszy się położeniu, nie mogąc oprzeć się o naród i Sejm, o rząd silny zaufaniem narodu, lub tylko, jak gabinet p. Ponikowskiego, liczący się z opinią Sejmu i społeczeństwa, nie jest się zmuszonym szukać oparcia o gabinet „mocny“, który przeciwstawia się narodowi i Sejmowi, postawi je wobec faktu dokonanego, i faktem dokonanym zniewoli pójść w obronie własnej ku temu, w czem widzi zgubę i nieszczęście, byle ratować się przed przyłożoną mu do piersi ostateczną i całkowitą zagładą.

Któż nie pojmie ryzykanctwa i szaleństwa tej rachuby? Ale kto się może dziwić ryzykanctwu i szaleństwu twórców wyprawy kijowskiej?

Zdawałoby się, że jeśli Polsce grozi istotnie niebezpieczeństwo ataku ze strony choćby Rosji sowieckiej, jeśli zachodzi nagle potrzeba przygotowania narodu do obrony i zwycięstwa, to pierwszym aktem, który zapewni tę zwycięską obronę jest wewnętrzne zwanie narodu i utworzenie rządu silnego oparciem, jakiego w narodzie uzyskał. Tylko bowiem naród wojnę dziś wygrywa i tylko naród najezd wroga odeprzeć jest w stanie; gabinet „mocny“ może jedynie wojnę wbrew narodowi spowodować i może ją przegrać mimo najstraszniejszych ofiar ogółu ludności.

Jeśli w wywołanem przez p. Naczelnika Państwa przesileniu gabinetem idzie o powołanie rządu, który byłby zdolny sprostać zadaniom przygotowania Polski do odparcia najazdu wroga, to droga, jaka obrał, konfliktu z Sejmem i opinią narodu, jest możliwie najgorszą i wręcz w obliczu rzeczywistych niebezpieczeństw wojennych katastrofalną. Gabinet „mocny“, zatarg z Sejmem, deptanie formy i treści prawa nie postawi narodu w pogotowiu bojowym, co i tak nie jest łatwym przy bezwzględnie w całym społeczeństwie poczuciu potrzeby pokoju, ale niesłychanie utrudni w chwili faktycznego nawet niebezpieczeństwa podniesienie narodu do walki.

Konwent seniorów zażądał od Nacz. Państwa podania przyczyn dymisji rządu

Warszawa. (Tel. wł.) 8 czerwca. Na wieść o dymisji gabinetu przyjechali dziś do Warszawy na posiedzenie konwentu seniorów tylko liderzy klubów i to nie wszyscy, oraz kilku wybitniejszych posłów. Przybyli posłowie Głabiński i Czerniewski, nieobecni zaś są Dubanowicz i Skulski. Ten ostatni znajduje się w Krynicy. Niema też jeszcze p. Witosa, ale są jego zastępcy: pp. Rataj, J. Dąbski i Anusz. Nieobecny jest również poseł Rosset. Zastępuje go tymczasowo p. Wróblewski. Klub Pracy Konstytucyjnej znajduje się prawie w komplecie. Z Wyzwolenia jest poseł Woźnicki, z PPS. wszyscy członkowie zarządu. Przybył też dziś p. Stapiński. Przywódcy NPR, nie opuszczali Warszawy.

Warszawa. (PAT) Jak podaje „Przegląd Wieczorny“, w posiedzeniu Konwentu seniorów w dniu dzisiejszym brali udział następujący posłowie: Rataj, Kowalczyk, Erdman (PSL), Barlicki, Moraczewski (PPS), Głabiński, Lutosławski, Seyda i Czertwertyński (ZLN), Baworowski, Federowicz (KPK), Chądzyński (NPR), Czerniewski, ks. Kaczyński (Ch. d.), Woźnicki, Bagiński (Wyzwolenie), Wojdaliński (Z. N. L.), ks. Sobolewski (grupa Dubanowicza), Wróblewski (Klub mieszczanski), Stapiński, Putek (lewica PSL.) i Grünbaum (Klub żydowski).

Warszawa. (Tel. wł.) 8 czerwca. Dopiero około 11 przed południem zaczęli się zjawiać w kolarach poszczególni liderzy stronnictw. Pomiedzy przybyłymi wywiązała się wymiana zdań na temat przesilenia, jego przyczyn i ewentualnych perspektyw.

Długa konferencja Moraczewskiego, Dąbskiego i Stapińskiego zwracała szczególną uwagę.

W kaku kulturalnym toczyła się ożywiona rozmowa między p. Ratajem i p. Steinhausenem.

Warszawa. (Tel. wł.) 8 czerwca. Na konwencie seniorów po zreformowaniu sytuacji przez marszałka, wywiązała się zasadnicza dyskusja, w której po jednej stronie stanęli socjaliści, witosowcy i thuguttowcy, po drugiej zaś reszta zgromadzonych.

Poseł Daszyński wystąpił z interpretacją konstytucji. Według niego faktycznie Sejm może być pozbawiony wszelkiego wpływu na dymisję gabinetu, a prawie całkowicie na utworzenie nowego rządu. Daszyńskiego poparł p. Rataj.

Przeciw temu przemawia stanowczo reszta ugrupowań, podkreślając, że przyczynami przesilenia rządowego są nietyle zagadnienia wielkiej polityki, o których się teraz mówi, co przedewszystkiem bliskie

Gabinet „mocny“ jest rządem rozbrojenia narodu, gabinetem w razie ataku z zewnątrz wojennej klęski. Czyżby doświadczenia wyprawy kijowskiej w tym względzie nie były wystarczające? i czyżby nie nauczyły, że wojny w narodzie niepopularnej nie wygra gabinet najmocniejszy i wódz nawet najbardziej genialny?

Stąd nie dopuszczamy myśli, aby motywami, które kierowały p. Naczelnika Państwa przy udzielaniu dymisji rządowi „szlafroka i pantofli“ miały być te, jakie podała prasa, zbliżona do Belwederu. Należy też oczekiwać, że Naczelnik Państwa poda w czasie najbliższym do wiadomości Sejmu przyczyny, dla których przyjął dymisję gabinetu p. Ponikowskiego tak pospiesznie, że aż niezgodnie z konstytucją poza plecami Sejmu. Przypuszczać należy, że będą to jakieś motywy ubocznego znaczenia, nie wspólnego nie mające z wielkimi dźwiękami wojny i pokoju, niechęci i nieufności do Sejmu i narodu, w jakie odważyła się uderzyć zielona prasa ludowcowa. Być może — okaże się, — że p. Naczelnik Państwa padł tu jedynie ofiarą, jakiegoś groteskowej intrygi naszych Piastowców, którzy pogłębiają w Bułgarii swoją myśl polityczną i przywiązanie do form parlamentarnego działania, a także i tego okresu podniecenia, jaki chronicznie w odstępach parumiesięcznych ogarnia Belweder i jego neurastenją dotkniętych ludzi.

Bo gdy p. Ratajowi wydaje się, że wszystko jest przy zdrowych zmysłach i w największym porządku

wybory. Wskutek tego niektóre stronnictwa odczuwają potrzebę stworzenia „mocnego“ rządu.

W rezultacie zgodził się konwent seniorów na wnioski p. Głabińskiego, aby p. marszałek zażądał od Naczelnika Państwa i premiera Ponikowskiego wyjaśnienia co do przyczyn dymisji gabinetu, gdyż dopiero po otrzymaniu wyjaśnienia może się konwent zastanowić nad sposobem załatwienia przesilenia.

Konwent zbierze się jutro o godzinie 11 przedpoł.

Warszawa. (Tel. wł.) 8 czerwca. Marszałek Sejmu odbył dziś konferencję z Naczelnikiem Państwa i p. Ponikowskim. Naczelnik Państwa zapowiedział, że jutro przybędzie o godzinie 11:30 na posiedzenie konwentu seniorów.

Rozmowa z p. Ponikowskim nie przyniosła ostatecznych wyjaśnień.

Z DNIA.

„Z nadmiaru woli“.

Warszawa. (Tel. wł.) 8 czerwca. Przypuszczenia, wyrażone we wczorajszym telegramie, że w neurastenji i szaleństwie przedwyborczym istnieje pewna metoda — potwierdzają się dziś w zupełności.

Przesilenie, zaaranżowane przy akompaniamencie najwyższych tonów polityki zagranicznej, katastrofalnych przeczuć i grozy wojennej, okazuje się owocem przygotowanego planu polityki przedwyborczej.

Naczelnik Państwa oświadczył w piątek zbranym u niego ministrom, że „wzbrał w nim nadmiar woli“. Żdźwieni i strwożeni ministrowi uwierzyli.

Dziś wyjaśnia się ostatecznie, że ten nadmiar woli przesileniowej zacerpnął Naczelnik Państwa w inspiracji krakowsk. stronnictw: ludowców, stańczyków i socjalistów. Za pomocą „mocnego“ rządu pragnie Naczelnik Państwa przeprowadzić dla Sejmu korzystne wybory, a dla Belwederu korzystny skład Zgromadzenia narodowego. Z planem tym nie kryje się już i prasa belwederska.

Aczkolwiek jest rzeczą pewną, że przez jakiś czas grały rolę maniactwa dyktatorskie — Belweder przeciągnął strunę, wciągając w grę sprężyny bezpieczeństwa państwa, pokoju i wojny.

Strzeteiski.

i że nic naturalniejszego, jak udzielona poza Sejmem dymisja rządowi, mającemu zaufanie Sejmu, celem powołania „mocnego“, to fakt ten tłumaczy się zielonością bułgarskich wzorów, tak popularnych wśród Piastowców. Jeśli kongres czterdziestotyśięczny „ludowców“ bułgarskich, „obradujący przy pisku niemowląt kołysanych na rękę, uczestniczących w nim kobiet, pociągających do odpowiedzialności min. państwa przed sądem przez siebie wybieranym, to dla czegożby w niezupełnie jeszcze ludowcовой Polsce Belweder nie miał poza Sejmem i konstytucją udzielać dymisji ministrom, z których jest niezadowolony, zwłaszcza, gdy to dogadza partyjnym potrzebom zielonego stronnictwa?

Nie byłby to etap jedynie, pierwszy etap w bułgaryzowaniu naszej kultury państwowej i parlamentarnej? Jakżeż daleką od stadium tego prowadziłaby jeszcze droga do stanu doskonałego, w którym dymisji ministrom udzielałby kongres piastowców, obradujący na dziedzińcu ratusza lwowskiego, po złożeniu baniek na mleko w lokalu partyjnego organu, ale przy uczestnictwie niemowląt, przyniesionych przez gospoście czynnie interweniujące w sprawy państwowe i gorszące się szlafrokiem i pantoflami, jako znamieniem słabości i niedołęstwa, wówczas, gdy wszystkie ich tęsknoty owijają się jak bawełna lotnych frazesów nie tyle o prawdę, ile o „mocny“ gabinet.

(m)

Przegląd polityczny.

NOWY GABINET W AUSTRJI.

Jak wiadomo przesilenie gabinetowe w republice austriackiej zostało w dniu 30 maja br. zażegnane, albowiem przewodcy stronnictwa chrześcijańsko-społecznego ks. dr. Seipel udało się sformować gabinet. Celem utworzenia większości dla swego rządu, dr. Seipel wznosił, przed miesiącami rozbitą, koalicję swego stronnictwa z partją „Grossdeutschen“.

Przy ocenie wewnętrznego położenia politycznego nie należy zapominać — pisze jeden z dzienników praskich, — że stronnictwo „Grossdeutschen“ na dłuższy czas nie będzie mogło współdziałać w realnej polityce rządu, albowiem żadnego programu odnośnie do rządzenia własnym państwem nie posiada, a natomiast alfa i omega programu tego stronnictwa jest przyłączenie Austrii do Niemiec. „Grossdeutschen“ chcą republikę wiedeńską doprowadzić do absurdu, aby dowiedzieć, że Austria przy najlepszej woli swoich sąsiadów i mocarstw zachodnich nie jest zdolna do życia i nie może być do życia w przyszłości przez nie i nikogo uzdolniona.

Dla dr. Seipel, który jest zdecydowanym przeciwnikiem tej tezy, rozstrzygnięcie było niełatwe. Z pewnością chętniejby był rozpoczął rokowania ze socjal-demokratami, aby w ten sposób stworzyć silną podstawę rządu; jednak obecne stosunki okazały się temu nieprzychylnie i dlatego koniecznością zmuszony, zawarł układ ze stronnictwem Grossdeutschen. Układ, zawierający jasno wyrażony program działania.

Nowy rząd zajmie się przede wszystkim najpilniejszą sprawą kredytów, dalej sprawą uposażenia urzędników i przedsięwzięcie środki oszczędności.

W najbliższych dniach przyjeżdżają do Wiednia delegaci misji Morgana, aby się przekonać, czy Austria daje dostateczne zabezpieczenie dla prywatnych kredytów, zaś nowy rząd przy tej sposobności ma przedstawić im swój plan działalności, zmierzający do wydobywania kraju z obecnego ciężkiego położenia.

LLOYD GEORGE I JEGO WASALE.

P. Pertinax przesyła dziennikowi swemu t. j. „Echo de Paris“ korespondencję z Londynu, w której, w związku z tryumfem Lloyd George'a w parlamencie angielskim i następnie wydanym dla niego przez przyjaciół politycznych bankietem, ocenia osobistość dzisiejszego premiera W. Brytanji w zestawieniu z innymi kierującymi mężami stanu Anglii. Następnie zaś omawia wejście p. Ballfoura do Foreign Office, jako zastępcy lorda Curzona.

W charakterystyce powyższej zaczyna dziennikarz francuski od stronnictwa konserwatywnego i stwierdzając, że Lloyd George otoczony jest przewodcami konserwatystów, których stał się rzeczywistym bezwzględny podestą, zapytuje: coż stało się więc od 8 lat z stronnictwem konserwatywnym? Dokonała się wielka rewolucja — odpowiada w dalszym ciągu, — w następstwie podatków wojennych znikło po r. 1914 stare społeczeństwo, tak, jak znikło społeczeństwo francuskie w latach po r. 1789. Świątne miejsca, gdzie zbierają się od przeszło wieku oligarchia polityczna Anglii, jak Devonshire, Hall, Lansdowne, są dzisiaj puste. Jest to symboliczne. Na przestrzeni całego kraju obszerne domki wiejskie zajęte zostały przez mieszkańców nowej sorty. Partja konserwatywna nie ma już przywiązania dla idei, tradycji i instytucji, które były racją jej istnienia. Jej idee, tradycje i instytucje zatępiły się.

Dzisiejsi konserwatyści angielscy są orszakem dyktatora, który posługując się nimi i prowadzi dokąd ochota mu przyjdzie. Są prostą kadra wyborczą. Ktoż bowiem mógłby się oprzeć władzy? Kto mógłby zdźwignąć stronnictwo ku jakimś zasadom lub conajmniej utrzymać w konserwatywnej linii? Czy p. Chamberlain? Czy Bonar Law? Czy lord-kancelerz Birkenhead? Churchill? Evans? Czy wreszcie Horne?

Tak wyliczywszy szereg przewodców politycznych i oceniwszy każdego z osobna wyrokuje Pertinax, iż żaden z nich nie jest zdolny przeciwstawić się osobie obecnego premiera.

A przechodząc do partji liberałów stwierdza, że istnieje ona, jako coś jeszcze mniej znacznego, niż konserwatyści. Resztki jej słabe otaczają p. Asquith i lorda Roberta Cecil'a. Jeśli chodzi o robotników, to stronnictwo ich jest niczem, a przewodcy bez wpływu w parlamencie i poza nim.

W całości swej polityczny świat Anglii składa się dziś z pierwszego ministra, otoczonego kilkoma wielkimi wasalami i z opinii publicznej dość nerwowej i podnieconej, opanowanej przez zdyscyplinowaną prasę.

Warszawa, (PAT.) „Monitor Polski“ z dnia dzisiejszego ogłasza nominację p. Józefa Rymera na wojewodę, oraz p. Zygmunta Żurawskiego na zastępcę wojewody śląskiego.

POTĘŻNE WRAŻENIE WYWIERA mistrzowska gra :: :: :: Mieczysława Frenkla w „Chłopach“ Reymonta w Kinie LEW.

n2509

Poincare sprzeciwia się bezwzględnie redukcji długów niemieckich.

Bordeaux. (PAT) Radio. Paryskie wydanie „N. Y. Herald“ donosi, że Poincare przyjął wczoraj przewodniczącego komisji odszkodowań Dubois, któremu oświadczył, że jest stanowczo przeciwny wszelkiej redukcji długu niemieckiego.

Hannover. (PAT.) Paryski komitet międzynarodowej pożyczki postanowił wczoraj odroczyć swe posiedzenie na tydzień. Paryscy korespondenci berlińskich pism demokratycznych stwierdzają, że zarówno optymistyczne jak i pesymistyczne wiadomości o pracach komitetu pożyczkowego w Paryżu są przedwczesne i nieprawdziwe.

Wedle „Voss. Ztg.“ pesymistyczne wiadomości należy przypisać nie wynikowi dyskusji w komitecie pożyczkowym, lecz wymianie zdań, jaka nastąpiła tym dniami między przedstawicielami rządu francuskiego a finansistami amerykańskimi. „Tagesblatt“ pisze, że pożyczka międzynarodowa nie jest bez widoków powodzenia, choć narady w tej sprawie postępują tylko wolno. Krokowi, jaki uczyniły Niemcy w dniu 31 maja, przypisuje „Vorwaerts“ wielkie znaczenie.

Paryski „Temps“ podaje opinię wybitnego członka paryskiego komitetu pożyczkowego, który oświadczył, że warunkiem powodzenia pożyczki jest przede wszystkim obniżenie niemieckiego długu. Dziennik zauważa, że wedle zapatrywań francuskich jedynym środkiem w tej mierze byłoby obniżenie długów między aliantami.

Amerykański dziennik handlowy „Journal Of Commerce“ powątpiewa, czy uregulowanie kwestji odszko-

dowań będzie mogło być wostatecznie załatwione w granicach umowy między komisją reparacyjną a Niemcami, albowiem warunki są dla Niemiec za ciężkie.

Paryż. (PAT.) Jak donosi „Journal“, komisja odszkodowawcza zwróci się do rządu niemieckiego z nową notą, omawiającą sposób sprawowania kontroli nad finansami niemieckimi. Komisja postanowiła nie tolerować żadnego uchybienia i uchylania się od przyjętych zobowiązań.

Jak donosi „Matin“, kilku bankierów komitetu pożyczki wewnętrznej dla Niemiec podobno zaproponowało Francji zredukowanie długu niemieckiego. „Matin“ uważa, że Francja nie może się zgodzić na tę propozycję, gdyż jedynym zrównoważeniem za to ustępstwo mogłaby być odpowiednia redukcja jej własnego długu wojennego w stosunku do Stanów Zjednoczonych i Anglii, na co te państwa nie zechcą się zgodzić. Inna propozycja projektuje ograniczenie pożyczki do 4 miliardów Mk. w złocie. Lecz na to Francja również zgodzić się nie może, gdyż według proponowanego podziału 4.400.000.000 Mk. jest przeznaczonych na przywrócenie kredytu niemieckiego, 1 miliard na priorytetowe należności Belgii, 1 miliard na koszty okupacji amerykańskiej, a tylko 600 milionów dla Francji.

Berno szwajcarskie. (PAT.) Na posiedzeniu Rady Związkowej udzielił szef departamentu politycznego Motra wyjaśnień w sprawie memorandum Poincare'ego. Rada Związkowa przyjęła pismo do wiadomości, nie dyskutując nad jego treścią.

Zbliżenie amerykańsko-francuskie w dziedzinie polityki rosyjskiej.

do Rosji sowieckiej posuwa się obecnie po drogach równoległych.

Nowy Jork. (PAT.) (Havas.) „Times“ poświęca obszerny artykuł w sprawie memorandum francuskiego, rozesłanego państwu zaproszony do udziału w konferencji rzeczoznawców w Hadze. Dziennik podnosi z uznaniem jasność i siłę argumentów, przytoczonych przez Poincare'ego, który, zdaniem dziennika zajmuje stanowisko bardzo zbliżone do stanowiska Hughesa, Francja stanęła obok Stanów Zjedn. w dziedzinie polityki, mającej być zastosowaną względem rządu sowiektów.

Dziennik dodaje, że rządy angielski i włoski będą mogły wyjść ze sytuacji zawikłanej, którą same dla siebie stworzyły w Genewie, nie inaczej, jak zmierzając linję polityki poprzedniej. Mówiąc o tej sprawie, dzien-

nik „Bord“ wyraża życzenie, aby do tej tezy francuskiej przyłączyło się jak najwięcej mocarstw.

Jeżeli sowieci pragną być uznani i otrzymać znaczne pożyczki, wówczas winny sobie wytłumaczyć, że idee zawarte w memorandum w sprawie długów, własności prywatnej i zobowiązań narodowych są wyznawane nie tylko przez Francję.

Nowy Jork. (PAT.) Omawiając sprawę ostatnich narad Hughesa z Jusserandem, „Brooklyn Eagle“ pisze, że polityka francuska i amerykańska w stosunku

Genewa. (PAT.) Komisja finansowa Ligi Narodów pod przewodnictwem zastępcy sekcji Wallborga obradowała nad zagadnieniami, przekazanymi przez konferencję genueńską, między innymi nad kwestją ucieczki kapitałów.

6 mniejszości narodowe.

Praga. (PAT.) Wczoraj odbyło się tu posiedzenie Związku przyjaciół Ligi Narodów, na którym omawiano kwestję mniejszości narodowych. Po dyskusji przyjęto na wniosek delegata niemieckiego Brounckorfa i delegata belgijskiego Lafontaine uchwałę, według której ochrona mniejszości narodowych uznana została za kwestję prawną o charakterze międzynarodowym.

Następnie uchwała stwierdza, że mniejszościom narodowym przysługuje prawo zwracania się bezpośrednio przez swoich przedstawicieli ze skargami i zażaleniami do Ligi Narodów, tudzież postanawia, że

w krajach, gdzie mniejszości narodowe osiedlone są w wielkich grupach, język tej mniejszości powinien być wzorem Szwajcarii uznany za równouprawniony z prawami w stosunku do języka urzędowego. Dyskusja poprzedzająca tę uchwałę była nader ożywiona.

Pod koniec posiedzenia delegat Jugosławii Janowicz złożył oświadczenie, którem w imieniu delegatów Jugosławii, Czechosłowacji, Polski i Rumunii zażądał protestu przeciwko przyjęciu tej uchwały. Członkowie wspomnianych delegacji przed końcem posiedzenia opuścili salę obrad.

Umowa fińlandzko-rosyjska.

Ryga. (PAT) Lotewska agencja urzędowa donosi z Helsingforsu o podpisaniu przez rząd fiński umowy specjalnej z Rosją sowiecką, dotyczącej utrzymania pokoju na granicy rosyjsko-fińskiej. Umowa ta przewiduje utworzenie pasa neutralnego pomiędzy

temi państwami oraz gwarancje dotyczące się działalności fińskiego korpusu ochronnego, neutralność Finlandji i Rosji sowieckiej oraz odwołanie wojsk z nad granicy.

TROCKI W ANGORZE.

Eitwese. (PAT) Radio. Wedle doniesień z Angory, Trocki przybył tam onegdaj. Przyjazd jego pozostaje w związku z podpisaniem zaczepno - odpornej konwencji wojskowej sowiektów z Turcją.

Gdańsk. (PAT.) Tutejsze dzienniki niemieckie podają za słuchami wschodnio-ukraińskimi, że w Królewcu zostanie utworzony generalny konsulat sowiecki.

W oczekiwaniu na wyjaśnienia.

Warszawa. (Tel. wł.) 8 czerwca. W klubie ZLN. twierdzono dziś, że Naczelnik Państwa nie miał prawa przyjmować dymisji gabinetu bez porozumienia się z seimem.

Opinię Naczelnika Państwa, jakoby na okres wyborów potrzeba było „mocnego“ rządu, — komentowano z uśmiechem. Właśnie na ten okres zbędny jest rząd „mocny“, konieczny zaś rząd taki, który daje maksimum gwarancji bezstronnego przeprowadzenia wyborów.

Kredyty wojenne, jakich żądał podobno Naczelnik Państwa, a które Rada ministrów odrzuciła, grają — według ogólnej opinii posłów — mniejszą rolę w wywołanym przesileniu, aniżeli cel przeprowadzenia wyborów po myśli Naczelnika Państwa, PSL., PPS. i konserwatystów.

Belwederska kandydatura p. Stesłowicza jest nie do przyjęcia; przedewszystkiem z tego względu, że jest on posłem KPK, nie może więc tworzyć rządu pozaparlamentarnego i bezpartyjnego, jedynie możliwego w okresie obecnym.

Warszawa. (PAT) Dzisiaj o godzinie 12 zwołał marszałek Trąpczyński posiedzenie konwentu seniorów w sprawie obecnego przesilenia oraz dymisji gabinetu. Na wstępie zwrócił się p. marszałek do zebranych z radą, aby sprawy nie rozpatrywać retrospektywnie, lecz dążyć do rozwiązania przesilenia. Następnie zdał marszałek sprawę z rozmowy z Naczelnikiem Państwa.

W dyskusji zabierał głos pp. Głabiński, Woźnicki, Suligowski, Chądzyński, Federowicz, Daszyński, Wojdaliński, Rataj, Czarniewski, Lutosławski i Barlicki.

Po wyczerpującej dyskusji wyraził konwent opinię, aby p. marszałek zwrócił się do Naczelnika Państwa z prośbą o udzielenie wyjaśnień w sprawie dymisji gabinetu w formie, jaką Naczelnik Państwa uzna za właściwą, oraz z prośbą o równoczesne wyrażenie poglądu na sytuację polityczną, która stała się podstawą przesilenia gabinetowego. Znaczna część członków konwentu wypowiedziała się także za tem, aby p. marszałek porozumiał się w tej sprawie równocześnie z p. Pomikowskim. Posiedzenie konwentu zakończono o godzinie 15.25. Dalszy ciąg jutro o godz. 11 rano. Jutro na godz. 15 wyznaczone jest plenarne posiedzenie Sejmu, na którym będzie rozpatrywana tylko sprawa umowy polsko - niemieckiej, dotyczącej Górnego Śląska.

Warszawa. (Tel. wł.) 8 czerwca. Jutrzejsze posiedzenie Sejmu nie zostało odwołane. Na porządku dziennym sprawa dodatkowej konwencji górnośląskiej i dokończenie dyskusji nad ordynacją wyborczą bez głosowania. Sprawa przesilenia nie będzie poruszana na plenum, o ile się okaże, że wyjaśnienia, udzielone marszałkowi przez Naczelnika Państwa i premiera są wystarczające.

ZLN. zastrzegł się, że o ile wyjaśnienia te go nie zadowolnią, to zarząda wyjaśnień na plenum.

Teatr Bogusławskiego w Warszawie.

Każdy niemal z teatrów warszawskich ma swój wytknięty cel i zadanie, każdy posuwa się po drodze wyznaczonego przez siebie kierunku. Zadanie teatru Bogusławskiego da się określić w kilku słowach — teatr dla inteligencji i dla kultu rozwoju historycznego polskiego dramatu.

Pierwsze określenie zdziwi nieco, jeśli się jednak weźmie pod uwagę, iż obecnie inteligencja spadła do rzędu parjasów społecznych i nie może sobie stosownie do swych wymagań pozwolić na kulturalne rozrywki, choćby ze względu na swe materialne położenie, to wcale ono nie wyda się dziwnem. Dlatego też, gdy ceny w operze w pierwszych rządach dochodzą do 4.200 Mk., a w innych teatrach do 3.600 — to w tym teatrze pierwszy rząd kosztuje 1.800 Mk. Nie znaczy to, by przez to teatr ten miał być popularnym w ścisłym tego słowa znaczeniu, a repertuar byle jaki. Deficyt, który w takich warunkach jest niunikniony, pokrywa miasto, gdyż w tym wypadku chodzi nie o interes, lecz o pożytek społeczny.

Dyrektor teatru Bogusławskiego, jeden ze znakomitych współczesnych pisarzy scenicznych i wielbiciel teatru, p. Bolesław Gorczyński, oddaje się pracy z zapalem i pragnie służyć poczciwej sprawie. Założenie jego repertuaru da się ująć w trzy punkty. — Pierwszy — to służba sztuce polskiej przez uwzględnienie romantycznego dramatu, który ma stanowić główny fundament teatru. Dlatego też, jakkolwiek teatr Bogusławskiego istnieje dopiero od 11 listopada u. r., to jednak w kierunku tym zrobiono bardzo wiele. Z wielkiego repertuaru grano „Dziady“ (62) „Kordjana“ i fragment Wyspiańskiego „Królowa Korony

Z S. H. S.

Rzym. (PAT) Radio. Z Rieki donoszą, że w niedzielę wieczorem byli żołnierze jugosłowiańscy u napadli na posterunek żandarmerji pogranicznej włoskiej na granicy Rieki i Jugosławji. Ze strony włoskiej 1 żandarm zabity, 1 ciężko ranny. Żandarmi włoscy odpowiadzieli strzałami i odparli atak. Straty ze strony jugosłowiańskiej nie są znane. W politycznych kołach w Rzymie sądzą, że celem napadu było wstrzymanie układów jugosłowiańsko - włoskich, które są w toku.

Eilwese. (PAT) Radio. Belgradzka Rada ministrów postanowiła na ostatnim posiedzeniu jednogłośnie wystosować pod adresem rządu bułgarskiego ultimatywną notę w sprawie ciągłego przekraczania granicy jugosłowiańskiej przez uzbrojone bandy bułgarskie. — Transport wojsk jugosłowiańskich na granicę bułgarską odszedł. Jednocześnie złożył rząd jugosłowiański Lidze Narodów odnośny protest w tej sprawie.

UROCYSTOŚCI BELGRADZKIE.

Bukareszt. (PAT) Radio Orient. Jacht królewski, wiozący królewską parę rumuńską oraz księżniczkę Marię, przybył o godz. 17 do Belgradu. W przystani oczekiwali przybycia gości król Aleksander i księżka Paweł i Arsenjusz, a dalej książę Yorku, patriarcha Serbji, ministrowie z premierem Pasiczem na czele, przedstawiciele parlamentu oraz liczne delegacje przybyłe z wszystkich części Serbji. Jachtowi królewskiemu towarzyszyły dwa serbskie statki wojenne oraz inne statki, wiozące różne delegacje. W chwili wjazdu jachtu do portu dano na powitanie salwę z dział fortecznych.

Po odbyciu ceremonji oficjalnej prezentacji, udał się orszak królewski na przegląd kompanji honorowej, przyczem orkiestra odegrała hymn narodowy rumuński. Następnie wręczył burmistrz Belgradu rodzinie królewskiej na powitanie chleb i sól.

Król Ferdynand dziękując oświadczył, że on i jego rodzina czują się bardzo wzruszeni serdecznym przyjęciem, jakiego doznają w Serbji. Następnie udał się cały orszak do starego pałacu królewskiego. Po drodze prowadzącej przez główne ulice miasta orszak, a szczególnie osoba księżniczki Mariji, była przedmiotem entuzjastycznych owacji ze strony niezliczonych tłumów. Po odprowadzeniu rodziny królewskiej do starego pałacu wrócił król Aleksander do rezydencji królewskiej.

ZABURZENIA WE WŁOSZECH.

Wenecja. (PAT) Dzisiejszej nocy zaatakowali faszyci w liczbie 300 oraz „cavalleri della porte“ szpital amerykański i zabrali stamtąd zwłoki pewnego robotnika portowego, zastrzelonego przez policję za stawianie oporu władzy. Zwłoki te zostały złożone w lokalu faszystów. Dzienniki wyrażają obawę, że zajście to pociągnie za sobą dalsze następstwa.

Z IRLANDJI.

Leatfield. (PAT) Radio. Collins i de Valera mieli się porozumieć już co do sposobu przeprowadzenia wyborów do konstytuandy wolnego państwa irlandzkiego. Partja realnej pracy ma zapewnioną większość. Konflikt ostatni można uważać za zażegnany. Opozycja angielska przeciw traktatowi wzmożła się. Domaga się ona skłonięcia rządu irlandzkiego, aby wprowadził ład i normalne stosunki.

Polskiej“. Drugi — to wystawianie wybitnych sztuk z okresu ostatnich 30 lat, stąd też wystawiono takie sztuki, jak „Grube ryby“ Bałuckiego, „Karykatury“ Kisielewskiego, „Tamten“ Zapolskiej. W założeniu tem tkwi zamiar zbudowania pomostu między dawną sztuką a obecną, stąd — rzecz można — teatr Bogusławskiego jest jakgdyby żywą historją rozwoju sztuki dramatycznej w Polsce. W pierwszym roku istnienia stano się wystawić najlepsze sztuki, wymienionych autorów, by w następnych latach rozszerzyć i pogłębić znajomość najwybitniejszych autorów scenicznych w Polsce. Wreszcie jako punkt trzeci podkreślić trzeba dążenie do wystawiania całkiem nowych sztuk np. Buńkiewicza „Sowizdrzał“, Jana Adolfa Hertza „Młody las“ i Maks. Weronicza „Wędrowiec i jego kubieta“ (w przygotowaniu).

Z obcego repertuaru ma być uwzględniony Szeks-pir i Moljer, a co ważniejsze i godne uwagi p. B. Gorczyński chce nawiązać kontakt z repertuarem zachodnio i południowo-słowiańskim, co należałoby uczynić jak najskwapliwiej, wzamian za wielkie zainteresowanie się naszym dramatem szczególnie w Jugosławji. — W przeciągu trzech lat zamierzenia tego teatru mają być całkowicie uskutecznione, a więc w repertuarze będą uwzględnione utwory Słowackiego, Wyspiańskiego, Fredry, Korzeniowskiego, Bogusławskiego, Bałuckiego, Przybylskiego, Bliźnińskiego, Żeromskiego, Żuławskiego, Rydla, Rittnera.

Jak więc z tego widać, dyrekcji teatru Bogusławskiego przyświeca pewna myśl i idea zasadnicza, mająca poważny i kulturalny charakter. O ile teatr „Reduta“ chce pchnąć sztukę polską na nowe tory i stworzyć teatr, którego cechą byłaby polskość, o tyle teatr Bogusławskiego chce być arką „przymierza między dawnymi a nowymi laty“. A zatem i ten ostatni rozumie służbę sztuce jako kapłaństwo narodowe, jako obowiązek względem naszej kultury i literatury,

Z RADY MINISTRÓW.

Warszawa. (PAT.) Na posiedzeniu Rady ministrów dnia 7 bm. przyjęto projekt ustawy w sprawie sądów doraźnych w b. zaborze pruskim, ustalono zmianę rozporządzenia o statystyce zatrudnień w przemyśle, rozporządzenie w przedmiocie przyznania funkcjonariuszom państwowym dodatków drożyzniowych, rozporządzenie w sprawie dodatku dla urzędników zatrudnionych w miejscowościach posiadających charakter uzdrowisk i rozporządzenie o dodatkach funkcyjnych dla urzędników państwowych w zakładach leczniczych, zajętych w pawilonach zakaźnych oraz zakładach i oddziałach dla umysłowo chorych.

SPRAWY ŚLĄSKIE.

Opole. (PAT.) Na dzisiejszym posiedzeniu komisji międzysojuszniczej z pełnomocnikami polskim i niemieckim ustalono i podpisano część warunków, co do których osiągnięto porozumienie. Następnie niemiecki pełnomocnik Dr. Eckhardt przyjął rozmaite deklaracje, w szczególności deklaracje niemieckich przemysłowców w polskiej części Górnego Śląska.

— Paryż. (PAT) Havas. Konferencja ambasadorów ustaliła ostatecznie instrukcje, jakie mają być przesłane komisji międzysojuszniczej na Górnym Śląsku.

DZIENNIKARZE WŁOSCY W WARSZAWIE.

Warszawa. (PAT.) W środę popołudniu przybyła do Warszawy wycieczka dziennikarzy włoskich. Dziennikarzy powitał na dworcu charge d'affaires włoski, prezes Syndykatu dziennikarzy polskich p. Dąbski, przedstawiciele MSZ. z p. Targowskim, naczelnik wydziału zachodniego Koźmiński, pp. Wegnerowicz i Zeniśławski, oraz grono osób kolonji włoskiej.

WYPRAWA DO BIEGUNA PÓLNOCNego.

Hannover. (PAT) Radio. Donoszą tu, że kapitan Amundsen na okręcie „Mend“ wyrusza w podróż naukową dla zbadań północnego Morza podbiegunowego. Ekspedycja potrwa 7 lat.

Bordeaux. (PAT) Radio. „Petit Parisien“ donosi, że ambasador angielski w Berlinie opuścił Berlin, udając się do Londynu w celu wzięcia udziału w naradach rządu angielskiego z Pierpontem Morganem.

— Hannover. (PAT) Z Paragwaju donoszą o rozszerzaniu się tam ruchu rewolucyjnego. Rewolucjonści na których czele stoi były prezydent, otoczyli stolicę.

— Nauen. (PAT) Radio. W Sztokholmie rozpoczęły się obrady konferencji państw neutralnych w kwestji Norwegji, Holandji i Szwajcarii. Konferencja ta ma na celu zbadanie przyczyn, które wywołały wojnę światową.

— Londyn. (PAT) Biuro Reutera dowiaduje się z Moskwy, iż Lenin cierpi z powodu zatrucia wywołanego spożyciem zatrutego jedzenia. Obecnie stan zdrowia Lenina poprawia się.

przez co też znaczenie jego musi być bardzo duże. Nieskrępowany zależnością finansową od publiczności, może i musi iść konsekwentnie po raz wytkniętej linii i dopiąć celu tem bardziej, że — jak łatwo można stwierdzić — teatr w Polsce w chwili obecnej musi w wielu razach rezygnować z wysokich lotów, a z konieczności ulegać wymaganiom chwili.

Zespół teatru Bogusławskiego nie składa się ze znakomitości, niema też wśród artystów tych gwiazd, które stanowią atrakcję innych teatrów warszawskich. Jednakże z drugiej strony jest to zespół szarmonizowany i zgrany doskonale. Ma on za sobą szereg lat pracy w t. zw. Teatrze Praskim, gdzie w trudnych nad wyraz warunkach i wśród niewybrednych słuchaczy robił przygotowania do godnego wystąpienia w obecnym teatrze. Z powodu krótkiego istnienia w nowych warunkach nie mógł jeszcze wyrobić sobie odpowiedniego stanowiska, jednakże stopniowo dzięki ogromnej pracy i wysiłkowi, jak również i temu, że w niektórych sztukach grają tu znakomici artyści warszawscy: Węgrzyn (Dziady, Kordjan) i Frenkiel (Grube ryby) teatr ten zyskuje sobie coraz większe uznanie. Powoli też zaczynają się krystalizować talenty takie, jak K. Tatarzkiewicz, Ryszkowski, Janowski, Małchalski, Markowski, Knapczyński, Dobrowolski, Malinowski, Staszewski, Ordeżanka, Turowiczówna, Leni-równa, Koścjeszanka, z których to artystów niektórzy występują i w „Rozmaitościach“ i „Reducie“. Dzięki właśnie zgraniu tych artystów można przy odpowiedniej i starannej reżyserji urzeczywistnić swe zamierzenia. Warto dodać, że w teatrze Bogusławskiego można przypatrywać się sztuce z pewną ulgą, gdyż nie widzi się tu plutokratycznych teatromanów, zniechęconych niskością cen, lecz tę publiczność, która najsluszniej powołana jest dzięki swej kulturze do sądzienia o dramatycznej sztuce.

Stanisław Gołębek.

Uchwały Zjazdu Prawników.

Poznań. (PAT.) Obradujący w Poznaniu w czasie świąt VII. Zjazd prawników i ekonomistów polskich powziął między innymi uchwały następujące:

1. VII. Zjazd prawników i ekonomistów polskich wyraża zapatrywanie, że zakres ingerencji państwa winien być uzależniony od struktury gospodarczej i kulturalnej społeczeństwa, w danym czasie przy uwzględnieniu jego właściwości duchowej.

W obecnej chwili społeczeństwo polskie winno dążyć do jaknajdalej idącego ograniczenia zakresu ingerencji państwowej na polu gospodarczym.

2. Rezolucja sekcji karnej. W obecnym stanie naszego ustawodawstwa, tudzież pracy komisji kodyfikacyjnej, nie należy stwarzać osobnej ustawy karnej międzydzielnicowej z tymczasową mocą obowiązującą, lecz czekać na jednolitą ustawę karną dla wszystkich dzielnic Polski.

3. Rezolucja sekcji cywilnej. Wobec tego, że ustawa rolana, obowiązująca w Polsce obniża stanowisko Polski na gruncie międzynarodowym i utrudnia dyplomacji zabiegi co do zwrotu nieruchomości obywateli polskich, zjazd wypowiada się za uzgodnieniem prawodawstwa agrarnego w Polsce z zasadami prawa cywilnego państw przodujących.

4. Rezolucja sekcji administracyjnej. Zjazd uważa za pożądane utworzenie w Polsce instytucji Rady stanu, na wzór francuskich.

Do kompetencji Rady Stanu winno należeć: a) sądownictwo administracyjne; b) rozpatrywanie projektów ustaw i rozporządzeń dla Sejmu i Rządu na ich żądanie; c) sądownictwo dyscyplinarne w najwyższej instancji w sprawach wytoczonych przeciwko urzędnikom administracyjnym (nie sędziowskim); d) sądownictwo kompetencyjne z udziałem sędziów Sądu Najwyższego.

5. Rezolucja sekcji ekonom. Sekcja wyraża przekonanie, że dążenie do sanacji skarbu jest nie odłączne od usiłowań w kierunku doprowadzenia do równowagi życia gospodarczego, a to przez wydane podniesienie produkcji. Rozwój produkcji winien być zapewniony przez racjonalną politykę państwa, uwzględniającą należycie interesy wytwórczości. Sekcja w szczególności stawia następujące tezy:

A. Co do budżetu: 1. wychodząc z założenia, że równowaga budżetowa państwa polskiego jest kategorią konieczną, należy ustalić formalne prawo budżetu; 2. co do dochodów nieodzowne jest uproszczenie systemu podatkowego i postanowień przy wymiarze podatków. Dla pokrycia zwyczajnych wydatków Państwa, należy dążyć do stopniowego podwyższenia podatków do norm przedwojennych. W szczególności zaś winien być zwiększony podatek gruntowy. Główny nacisk należy położyć na podatki pośrednie, które przy obecnym stanie naszej administracji skarbowej i moralności podatkowej muszą pozostać w najbliższym okresie głównym źródłem dochodów państwowych. Należy jednak unikać etatyzmu skarbowego w postaci monopolów; 3. co do wydatków zasadą powinna być bezwzględna oszczędność z ograniczeniem tylko do potrzeb niezbędnych i zaniechanie inwestycji, które bez strat dla życia narodowego mogą być odłożone na czas późniejszy.

B. Co do emisji banknotów: Podkreślając szkodliwość emisji banknotów na cele skarbowe, sekcja uznaje dopuszczalność emisji na cele gospodarcze, o ile emisja ta jest zabezpieczona obligacjami wynikającymi z obrotów mających na widoku interesu produkcji.

Sekcja ponawia uchwałę poprzedniego zjazdu co do konieczności utworzenia Rady towarzystw ekonomicznych ze wspólnym sekretarjatem.

NADESLANE.

Józefa Pacześniowska
przeżywszy lat 72
zmarła dnia 5 czerwca 1922. n2507

Spółka akcyjna „NAFTA“ w Boryslawiu
poszukuje kwalifikowanego n2432
MODELARZA.

Nekrologia

STASIUNIO

Najdroższy synek Henryka i Heleny Bładzińskich po długiej a ciężkiej chorobie zgasł w pierwszej wiosnie życia dnia 3 czerwca br. Obrzęd pogrzebowy odbył się we Lwowie dnia 5 czerwca 1922. o czym nieutulni w żalu rodzice krewnych, przyjaciół i znajomych zawadamiają.
2494

Mazka odżywcza „PHARMA“

jest jako preparat naturalny łatwo strawny, o znacznej sile odżywczej
najlepszym środkiem do wykarmienia niemowląt.

Wszędzie do nabycia!

Baczycie na markę ochronną obok uwidocznioną.

n2391

Wedle orzeczeń lekarskich, najidealniejszym środkiem przeciw reumatyzmowi stawów, mięśni, nerwobólom, bólowi krzyżów, ischias, porażeniom i t. p. jest

„SAPOMENTHOL MATULI“

Do nabycia we wszystkich aptekach i drogerjach.

EUGENIUSZ MATULA

fabryka środków leczniczych Ska z ogr. odp. w Krakowie.

W obronie kultury.

W szeregu środków, które mają służyć do poprawy stanu finansowego naszej Rp. znajduje się też rozpoczęta już redukcja urzędów i personelu urzędniczego. Zasada ta sama przez się zdrowa wymaga jednak w zastosowaniu dużej ostrożności, jeżeli zamiast spodziewanych korzyści niema przynieść Państwu szkody. Istnieją bowiem instytucje, bez których państwo praworządne obejść się nie może, jeżeli chce sobie zapewnić poczesne miejsce w gronie ludów cywilizowanych. Instytucje te muszą też istnieć w potrzebnej ilości, są bowiem równocześnie emanacją kultury i narzędziem do jej krzewienia i utrwalenia w społeczeństwie. Wzmożenie kultury nie napelni wprowadzić bezpośrednio pustego skarbcza państwowego, podnosząc jednak wytwórczość społeczeństwa, odkrywając dla niej nowe źródła, wzbogaca społeczeństwo, a w następstwie i zasobność państwa. Na odwrót upadek kultury sprowadza z konieczności osłabienie państwa nawet pod względem ekonomicznym.

Są to prawdy, które dla każdego nowoczesnego umysłu stanowią pewnik. Nasze społeczeństwo w tej polaci Rp., którą jest Małopolska, zasiało dotychczas swe zastępy kulturalne przeważnie ze sfer urzędniczych. To też poważną troską napelniać musi dobrze myślących obywateli, wszczęta przez Rząd akcja związania sądów i urzędów skarbowych w miastach Małopolski, szczególniejszej Wschodniej. Nie można bowiem zapominać, że na tym właśnie kresowym obszarze warstwy inteligentne składały się przeważnie z sędziów i urzędników, obok nauczycielstwa, w mniejszej zaś liczbie z reprezentantów zawodów wolnych. Oni to byli tu i są dotychczas głównymi pionierami oświaty i kultury wogóle i to takimi, do których ludność włościańska, mieszczaństwo i klasa robotnicza bez różnicy wyznania i narodowości odnosiła się z zaufaniem.

Te właśnie nieliczne jednostki promieniowały ze siebie wszystko, co cywilizacja może dać dobrego, pożytecznego dla interesów tak intelektualnych, jak społecznych i ekonomicznych. One to są dotychczas ostoją dla prawnego i społecznego porządku, bez którego państwo nowoczesne istnieć nie może.

To też gdyby zamiar zwinienia kilkudziesięciu lub choćby kilkunastu takich placówek kulturalnych miał stać się faktem, wywołałoby to niewątpliwie bardzo znaczne, stopniowe obniżenie się poziomu inteligencji mas na tem wcale rozległym terytorjum Rp., przynosząc Państwu w zamian za wątpliwe jeszcze zaoszczędzenia fiskalne poważne straty, na które wyżej wskazano, zwłaszcza, że zwinienie sądów sprowadzi równocześnie odpływ adwokatów i notariuszy z danych miejscowości.

Polski Związek inteligencji upoważniony do tego wedle swego statutu, uważa za swój obowiązek ostrzedz przed niebezpieczeństwem, jakiem grozi Państwu zamierzone zwinienie sądów i urzędów skarbowych w Małopolsce, a przyłączając się do powszechnego w tej mierze głosu reprezentacji miast, zrzeszeń i towarzystw, zwraca się do wszystkich powołanych czynników z usilnym żądaniem, by zamiaru tego zaniechano w imię dobra Rzeczypospolitej.

Polski Związek Inteligencji.

W skład Polskiego Związku Inteligencji wchodzi następujące stowarzyszenia i związki:

Towarzystwo lekarzy polskich, Oddział małopolski Związku banków we Lwowie, Polskie Towarzystwo prawnicze we Lwowie, Polski Związek urzędników instytucji finansowych we Lwowie, Lwowskie Towarzystwo lekarskie, Zawodowy Związek literatów polskich we Lwowie, Związek sędziów Małopolski sekcji lwowska, Koło literacko-artystyczne, Związek Ziemiaków, Towarzystwo nauczycieli szkół wyższych, Zjednoczenie polskich chrześcijańskich Towarzystw kobiecych, Koło Polek, Związek stowarzyszeń urzędników z akademickim wykształceniem, Towarzystwo muzyczne, Polskie Towarzystwo politechniczne, Związek Adwokatów Polskich, Związek urzędników Zakładu ubezpieczeń od wypadków, Związek Profesorów Najwyższych uczelni.

Zapnijcie się do „Rozwoju“.

GŁOSY PUBLICZNE.

Trwałość domów mieszkalnych.

Katastrofa budowlana przy ul. Krakowskiej, która pociągnęła za sobą zgon poważnej liczby ludzi, zmusza mnie do zwrócenia uwagi władzom miarodajnym oraz właścicielom kamienic na następujące czynniki, które w szeregu innych nader ujemnie wpływają na trwałość domów mieszkalnych.

Jednym z tych czynników jest obciążenie konstrukcji stropów (a przez to ścian filarów i fundamentów) ponad normę przyjętą dla domów mieszkalnych. Konstrukcję domów mieszkalnych oblicza się statycznie przy warunku, że oprócz działania własnego ciężaru materiałów budowlanych, z których one będą zbudowane (oraz ciśnienia wiatru i śniegu na dachu) przyjmuje się tak zwane użyteczne lub przypadkowe obciążenie stropów międzypiętrowych na 250 (dwieście pięćdziesiąt) kilogramów na jeden metr kwadratowy powierzchni stropów, zaś dla stropów strychowych 150 (sto pięćdziesiąt) kilogramów. Powyżej podane cyfry obciążenia składają się z ciężaru w kilogramach, ludzi, sprzętów domowych, pieców, niewielkich zapasów żywności i t. p. i nie należy obciążać stropy ponad tę miarę.

Widzimy niestety często w praktyce codziennej, że normy obciążenia stropów nie przestrzegają się. Bardzo często w drodze ryzykownej w potajemny sposób bez zawiadomienia i bez pozwolenia policji budowlanej Magistratu przerabia się mieszkalne domy na sklepy, magazyny i nawet składy, osłabiając ściany, obładując następnie stropy znacznie ponad ustaloną dla domów mieszkalną cyfrę. Można często obserwować składy w domach mieszkalnych, gdzie przypadkowe obciążenie stropów z pewnością wynosi 1000—1200 i więcej kilogramów na 1 metr kwadratowy. Nie ulega żadnej wątpliwości, że fakty te we wspólnym działaniu z osłabieniem murów przez często w partacki sposób przeprowadzone przeróbki w najwyższym stopniu ujemnie działają na trwałość budowli i przyspieszają ruiny domów.

Właściciele kamienic muszą pilnować tego, aby w domach mieszkalnych nie obciążano stropów nadto, ponieważ policja budowlana Magistratu nie jest w stanie wiedzieć, w jaki sposób są obładywane przez mieszkańców.

Drugim w najwyższym stopniu zdaniem mem szkodliwym dla trwałości domów mieszkalnych czynnikiem jest budowanie (przy szeregowym lub blokowym systemie) kamienic między istniejącymi bez projektowania własnych skrajnych poprzecznych ścian i murów ogniowych. „Spar-system“ spowodować musi w przyszłości cały szereg katastrof budowlanych. Domy budowane bez własnych skrajnych ścian poprzecznych (licząc, że sąsiednie kamienice będą je podpierać), przy rozbiórce sąsiednich kamienic zawisają w powietrzu. Tenże system „oszczędnościowy“ ujemnie wpływa również pod względem cieplnym, zmuszając lokatorów do wyrzucania pieniędzy na ogrzewanie chłodnych ścian.

Biorąc udział w posiedzeniach Sekcji technicznej Rady miejskiej podczas opracowywania projektu nowej ustawy budowlanej dla m. Lwowa, zwracałem uwagę członków Sekcji na niezbędność wprowadzenia do powyższego projektu zakazu budowania nowych domów bez własnych ścian skrajnych, poprzecznych, lecz propozycja moja nie uzyskała niestety aprobaty większości. Sądę jednak, że na ogólnych posiedzeniach Rady miejskiej, kiedy przyjdzie do czytania projektu nowej ustawy budowlanej dla m. Lwowa sprawa powyższa zostanie poruszona i zdecydowana z korzyścią dla trwałości domów mieszkalnych.

Należy przy tej sposobności zaznaczyć, że w ostatnich czasach szczególnie rozwielmożnia się typ samozwańczych „maistrów budowlanych“, „budowniczych“, „architektów“, „inżynierów“, którzy ciachcem wykonują różne przeróbki budowlane, nie zgłaszając ich naturalnie do policji budowlanej. Obciążeni pracą kontrolowania projektów i wykonywania robót budowlanych, oficjalnie zgłaszanych w Magistracie, inżynierowie policji budowlanej nie są w stanie przyłapać takich fuszerów. Również nie zawsze jest możliwym zauważyć w swoim czasie niebezpieczne zarysowanie się ścian lub ugięcie stropów, które są zwiastunami przygotowującej się katastrofy. Fizyczną niemożliwością jest dla inżyniera dzielnicowego policji budowlanej Magistratu wiedzieć o wszystkim, co dzieje się w jego dzielnicy.

Inż. Wł. Mołczański.

z 70 opustem
0 sprzedaje w Czerwcu

wszelkie towary
bławatne i pościelne
z okazji 2256

85
10-letniego
jubileuszu
założenia
firmy

J. Drexler & Synowie
Lwów, pl. Kapitulny 2.
Magazyn Pościeli, Płócien, Bławatów i Bielizny.

SUKNA

w wielkim wyborze na
ubrania męskie, sporto-
we, płaszcze, zarzutki,
kostjumy, płaszcze dam-
skie i t. p.

połącza

FABRYCZNY SKŁAD SUKNA
RALSKI & GROCHOLSKI
LWÓW, ul. RUTOWSKIEGO 7.
(naprzeciw Katedry) 2067

KUPNO I SPRZEDAŻ.

Dentysta Dr. Lewańdowski plac Halicki 7, li p. nad kawiarnią Centralną. 5135

Młynskie kamienie, maszyny, turbiny, transmisje, pasy motory ropne, lokomobile, gąbry po cenach konkurencyjnych poleca: „Pilot“ Lwów, Batorera 4. 1699

Kapelusze woale, p. zeróbki poleca po niższych cenach magazyn Eugenji Drojowskiej Halicka 20 l. p. 1791

Duży sad owoce najprzedniejsze do wynajęcia Zielenka 36. 2512

Legawce młode sprzedam Kochanowskiego 102 II. mieszkanie 6 popołu niu. 2511

Ołczyński wybór majątków od 1 do 100 milj. Mp., realności, młynów, przedsiębiorstw we Lwowie i w całej Polsce posiada na sprzedaż konces. Biuro „EWO-LUTA“ Ossolińskich 11. Posiada Reprezentację we wszystkich większych miastach Polski. Obsługa klientów uczciwa i staranna. 2082

Dla Pań na sezon letni pierwszorzędne nowości poleca firma J. Litwinowicz Lwów, Halicka 21. — Magazyn towarów bławatnych. 2500

Sprzedam lustro duże, kilim przedwojenny, stół Kochanowskiego 48 drzwi 3 l. p. 2502

Caazyjnie do sprzedania nowa kombinowana heblarka i wyrówniarka do spajania, złobkowania i strugania M. Kierski, Pasaż Mikołescha. 2506

Porrepcian Bösendorfera czarny i pianino sprzedam — Pańska 21, Hanak. 2497

POSADY POSZUKIWANE.

Nauczycielka muzyki z praktyką w seminarjum nauczycielskim żeńskim: teoria muzyki skrzypce, śpiew choralny fortepian, harfa, język franc. i niem., obejmie posadę w pensjonacie lub zakładzie wychowawczym żeńskim prywatnym lub państwowym w Warszawie lub we Lwowie. Oferty do 1 lipca w Adm. Słowa pod „Nauczycielka muzyki“. 2454

Rufynowany kandydat notarialny były oficer W. P. poszukuje posady. Zgłoszenia do Administracji pod „Rutyna“. 2428

Sła biurowa tylko w niemieckim poszukuje jakiegokolwiek zajęcia biurowe. Łaskawe zgłoszenia pod ładne pismo do Administracji. 2484

Student Politechniki (4 r., budowa maszyn) przyjmie lekcję lub odpowiednie zajęcie na wsi w domu katolickim. Zgłoszenia administracja T. N. 2501

Do bezkonkurencyjnej, najrentowniejszej sprawy, poszukują kapitaliści. Inżynier Chrzanowski Zimorowicza 6. 2503

WOLNE POSADY.

Poszukuje od zaraz biegłego buchaltera i korespondenta M. Kierski, pasaż Mikołescha. 2505

NAUKA I WYCHOWANIE.

Wpisy na rok 1922/23 do Szkołki freblowskiej i 4-rech klas lud. w szkole Heleny Makowieckiej odbędą się 23 i 24 czerwca od godz. 11—1 przedp. i 4—6 popołu. Ul. Na Bajkach l. 27. 2504

MIESZKANIA.

Zamienię pomieszkanie w Stanisławowie składające się z trzech pokoi i kuchni z całym komfortem na takie same we Lwowie Zgłoszenia do Administracji pod J. M. Zygmuntowska 17/II. 2492

ZGUBIONO — ZNALEZIONO.

Zgubiono w piątek 2 br. w Rynku zeszyt, zawierający wykazy lwowskich pism. Oddać za wynagrodzeniem Pol. Tow. księg. kolej „Ruch“ Zielona 6, przedpołudniem. 2508

RUŻNE DONIESIENIA.

KONKURS

na dwie posady przyrodznika i matematyka rozpisuje Dyrekcja Prywatnego Polskiego Gimnazjum z prawem publiczności w Zbarażu.

Płaca jak w gimnazjach państwowych z dodatkami miejscowym w wysokości 15.000 Mkp. i 25.000 Mkp.

Znaczne ułatwienia aprowizacyjne. 2477 Zgłoszenia przyjmuje do 20 czerwca b. r. Dyrekcja Gimnazjum w Zbarażu.

DYREKCJA PRYWATNEGO GIMNAZJUM Z PRAWEM PUBLICZNOŚCI w ZBARAŻU.

Pracownia rzesznikarska Stanisława Kopczyńskiego

Lwów, pl. Bernardyński l. 3

połącza broń myśliwską, wszelkich systemów. Naboje wszelkiego rodzaju, brauningi, rewolwery, rapiery, specjalista w pasowaniu lunet i ostrzeliwaniu. — Wszelkie przybory myśliwskie na składzie. 2468

Kierownictwo Rejonu Intendentury Grudziądz ogłasza

Konkurs

na sprzedaż znajdujących się na składzie w Starogardzie (Pomorze) koszary III/65 p. p.

1. 13.267 par trzewików starych naprawionych zupełnie zdalnych do użytku.
2. 116.902 par trzewików starych zdalnych do użytku po naprawieniu.
3. 2.531 par trzewików starych zdalnych na materiał (do naprawy innych).
4. 128 kg. zelówek przykrojonych.
5. 168 kg. płatków na obcasy.
6. 346 kg. płatków na obcasy, białych półgumowych.
7. 277 kg. skóry brandzłowej.
8. 77 kg. odpadków starej skóry.
9. 266 kg. gwoździ szewskich, żelaznych.
10. 61 kg. podkuć żelaznych do butów.
11. 2757 sztuk worków jutowych.

Oferty należy oSTEMPLOWANE z podaniem ceny loco skład Starogard składać należy do Komisji Gospodarczej III Baonu 65 p. p. w Starogardzie do dnia 20 czerwca 1922 r. włącznie.

Wadium w wysokości 10% od oferowanej sumy składać należy w tejże Kom. Gospodarczej i kwit wpłaty dołączyć do oferty. Oferent który ofiarował najwyższą cenę winien do 24 godzin wpłacić całą różnicę pomiędzy złożonym przez siebie wadium a zaofiarowaną podczas licytacji sumą, w przeciwnym razie złożone wadium przechodzi na rzecz Skarbu Państwa.

Wymienione przedmioty można oglądać w dniu 19 i 20 czerwca br. na składzie w Starogardzie.

Otwarcie ofert nastąpi komisyjnie dnia 20 czerwca 1922 r. o godzinie 11 w lokalu III/65 p. p. w Starogardzie, dokąd w powyższym czasie winni się zgłosić oferenci lub osoby przez nich upoważnione.

Nabywcy winni zabrać zakupione przedmioty do 10 dni od dnia nabycia.

Kierownik Rejonu Intendentury Grudziądz zastrzega sobie prawo do unieważnienia konkursu, gdyby oferowane ceny nie odpowiadały rzeczywistej wartości towarów.

W danym wypadku nastąpi w 2 godziny później tego samego dnia po zamknięciu rozprawy ofertowej sprzedaż wyżej wymienionych trzewików w drodze licytacji publicznej najwyżej oferującemu. 2399

Antoni Halski
Lwów: Sobieskiego l. 3.

PIÓRNIKI
Stanisław A.B.I.

Lwów, Legionów 11. Filja: Sykstuska 3. 2182

Poniżej ceny kopalnianej
dostarcza

miął węglowy
i pospółkę 2392

w każdej ilości i we wszystkich gatunkach
„Merkator“ Kraków, Rynek gł. l. 17.

Dostawa dla wojska

Okręgowa Komisja Zakupów przy Okr. Zakt. Gosp. Nr. X. w Przemyśle (ul. Szpitalna)

zakupuje w drodze przetargów ofertowych różne gatunki zbóż, jarzyn twardych, grochu, kasz, maki, tłuszczów, okopowizny, kapusty kiszanej, ziemniaków i innych artykułów spożywczych krajowego pochodzenia.

Bliższych informacji w sprawie chwilowych zapotrzebowań, warunków układania ofert oraz dostawy i wymaganych jakości artykułów spożywczych, udziela ustnie lub pisemnie komendant O. Z. G. Nr. X. w Przemyśle. 2419

Pierwszeństwo przy dostawach mają producenci i związek producentów.

Należy oSTEMPLOWANE oferty należy wnosić zalakowane i zapieczętowane do Okr. Kom. Zak. przy O. Z. G. Nr. X. która urzęduje każdego czwartku o 10 godz.

Do ofert należy załączyć próbki towaru.

Wadium 2% od oferowanej sumy.
Kaucja 5% od przyznanej ceny.

Odbiór towaru odbywa się przez specjalną Komisję Odbiorczą według wagi decymalnej w magazynie O. Z. G. Nr. X. w Przemyśle, lub też Rej. Ż. Gosp. w Jarosławiu, Kielcach lub Stryju, względnie Spichlerzy O. Z. G. Nr. X. w Rzeszowie.

Szefstwo Intendantury D. O. K. Nr. X. w Przemyśle.

Nr. 16881/żywn.